

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 338/2019 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen koulumatkatuen tasapuolisuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ari Koposen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 338/2019 vp:

Onko hallituksen mielestä koulumatkatukilaki tasapuolinen kaikille koululaisille (ammattillisen koulutuksen opiskelijoille, oppisopimusopiskelijoille sekä kahdessa eri osoitteessa asuville opiskelijoille) ja

olisiko kahden kotiosoitteen olemassaolo mahdollista ainakin alaikäisille tai vaihtoehtoisesti voisiko koulumatkatukiasetukseen kirjata poikkeuksen, joka mahdollistaa tuen hakemista kahdelle eri osoitteelle, mikäli opiskelija pystyy todistamaan, että asuu molemmissa vakituisesti?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Koulumatkatukilain (48/1997) mukaan koulumatkatuen myöntämisehtona on vähintään 10 kilometrin yhdensuuntainen koulumatka, merkittävät matkakustannukset sekä säännöllisestä kulemisesta aiheutuva tuen tarve. Järjestelmä ottaa huomioon erilaiset liikennepoliittiset olosuhteet siten, että sitä voidaan maksaa matkalipun myyjälle, koulutuksen järjestäjälle tai opiskelijalle itselleen. Tuen myöntämisessä ei kuitenkaan voida huomioida kysymyksessä esille tullutta vuoroasumista esimerkiksi siten, että tuen voisi saada kahteen eri osoitteeseen. Lasten vuoroasumiseen ei tällä hetkellä ole olemassa tarkkaa ja yleisesti käytössä olevaa määritelmää, eikä käsitettä ole käytetty lainsäädännössä. Lapsen virallinen asuinpaikka määräytyy pääsääntöisesti kotikuntalain perusteella. Kotikuntalain perusajatuksena on kirjata väestötietojärjestelmään tieto siitä, missä henkilö tosiasiallisesti asuu. Vanhempien tekemä sopimus tai tuomioistuimen antama määräys siitä, kenen tai keiden luona lapsen tulee asua ei sinällään määrää lapsen niin sanottua virallista asuinpaikkaa ja lapsen kotikuntaa. Koulumatkatukea myönnettäessä lapsen asuminen määräytyy myös pääsääntöisesti kotikuntalain mukaan eli lapsella on tällöin yksi virallinen asuinpaikka. Myös muussa etuuslainsäädännössä lähtökohtana on ollut lapsen asuminen yhdessä osoitteessa, eikä etuuksia esimerkiksi jaeta lapsen huoltajien kesken. Vuoroasuminen voidaan kuitenkin ottaa huomioon käytännön toimeenpanossa, jos etuuden määräytymistä koskeva lainsäädäntö mahdollistaa harkintaa.

Koulumatkatuen myöntäminen kahteen eri asuinpaikkaan ja esimerkiksi kahden erilaisen matkalipun perusteella monimutkaistaisi järjestelmää, mahdollistaisi väärinkäytöksiä sekä lisäisi

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 338/2019 vp

kustannuksia. Ministeriön on tarkoitus selvittää, että voitaisiinko koulumatkatuen ehtoja joustavoittaa. Koulumatkatuen myöntämisen edellytyksenä on nykyisin, että opiskelijalla on vähintään seitsemän koulumatkatukeen oikeuttavaa yhdensuuntaista matkaa viikossa yhdenjaksoisen vähintään 18 päivän ajan. Tämän ehdon poistaminen mahdollistaisi koulumatkatuen myöntämisen ilman, että tarkasteltaisiin yhdensuuntaisten matkojen määrää yhdestä asuinpaikasta oppilaitokseen. Ratkaisuna voisi olla myöskin koulumatkatuen maksaminen opiskelijalle itselleen, jos opiskelijan koulumatka tai matkustustapa vaihtuu useita kertoja lukuvuoden aikana. Tämä menettely on lain mukaan mahdollista jo nykyisin, mutta sitä ei ole sovellettu nimenomaan vuoroasumistilanteisiin. Kyseisen säädöksen soveltamiskäytännön muutosmahdollisuuksia tulee kuitenkin selvittää yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa.

Koulumatkatuen kehittämistarpeet liittyvät laajemmin ammatillisen koulutuksen uudistuksen aiheuttamiin muutostarpeisiin sekä mahdollisiin uusiin oppivelvollisuusiän ja toisen asteen maksuttomuutta koskeviin ratkaisuihin, jotka ovat parhaillaan valmisteltavana.

Helsingissä 11.12.2019

Tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kosonen